

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียน
พื้นที่เขตมีนบุรี

จัดทำโดย นางสาวใจหนึ่ง นวมงาม

ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
สังกัด ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตมีนบุรี

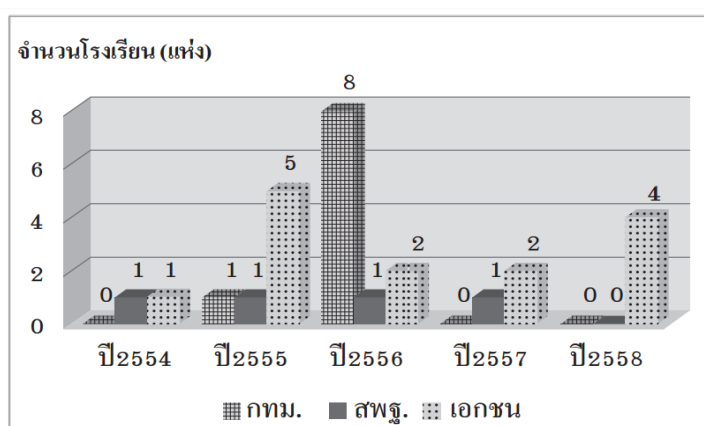
รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๐
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. ชื่อเรื่อง การสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี

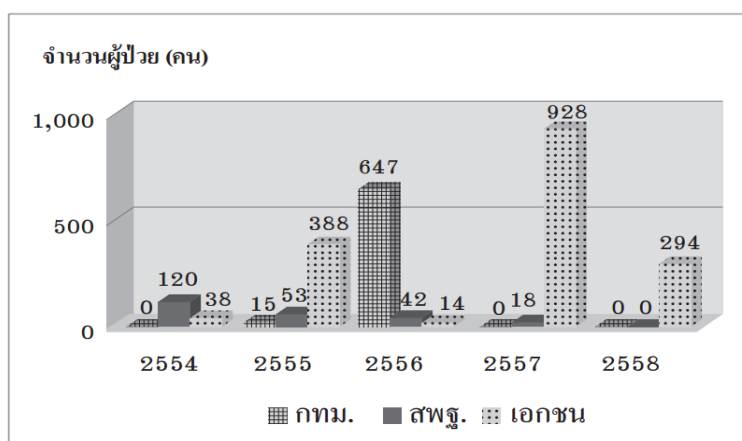
๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครมีวิสัยทัศน์ “ในปี ๒๕๗๕ กรุงเทพฯ จะเป็นมหานครแห่งเอเชีย” และได้จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๗๕) เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งการเป็นมหานครปลอดภัยเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาตามแผนดังกล่าว ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย ๖ ประเด็น ได้แก่ ปลอดภัย พลอดมลพิษ ปลอดภัยอาชญากรรมและยาเสพติด ปลอดภัยอุบัติเหตุ ปลอดภัยพิบัติ สิ่งก่อสร้างปลอดภัย และปลอดภัยโรคคนเมืองอาหารปลอดภัย โดยในประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยปลอดภัยโรคคนเมืองอาหารปลอดภัยนั้น สำนักอนามัยในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดเป้าหมายต้องการให้ประชาชนได้บริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรคและสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครองให้บริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย

จากรายงานการสอบสวนโรคของสำนักอนามัย ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘ พบว่ามีโรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเกิดโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน ๒๗ แห่ง เป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๙ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๔ แห่ง และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๑๔ แห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้ ในปี ๒๕๕๔ มีโรงเรียนเกิดโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน ๒ แห่ง มีผู้ป่วย ๑๕๘ คน ปี ๒๕๕๕ มีโรงเรียนเกิดโรคอาหารเป็นพิษเพิ่มขึ้นเป็น ๗ แห่ง มีผู้ป่วย ๔๕๖ คน ปี ๒๕๕๖ มีโรงเรียนเกิดโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน ๑๑ แห่ง มีผู้ป่วย ๗๐๓ คน ปี ๒๕๕๗ มีโรงเรียนเกิดโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน ๓ แห่ง มีผู้ป่วย จำนวน ๙๔๖ คน และในปี ๒๕๕๘ มีโรงเรียนเกิดโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน ๔ แห่ง มีผู้ป่วย จำนวน ๒๙๔ คน ซึ่งจากสถิติการเกิดโรคดังกล่าวบ่งชี้ว่าในช่วง ๓ ปีแรก ความรุนแรงของโรคอาหารเป็นพิษ มีแนวโน้มสูงขึ้น และมีแนวโน้มลดลงในช่วง ๒ ปีหลัง แต่พบว่าจำนวนผู้ป่วยยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น แสดงถึงภาพที่ ๑ และภาพที่ ๒

ภาพที่ ๑ จำนวนโรงเรียนที่มีผู้ป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียน ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘
ที่มา : กองสุขภาพิบาลอาหาร สำนักอนามัย, ๒๕๕๙

ภาพที่ ๒ จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียน ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘
ที่มา : กองสุขภาพอาหาร สำนักอนามัย, ๒๕๕๙

และจากรายงานการเกิดโรคอาหารเป็นพิษของกองสุขภาพอาหาร สำนักอนามัยพบว่าในปี ๒๕๕๙ มีโรงเรียนเกิดโรคอาหารเป็นพิษ จำนวน ๑๔ แห่ง เป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ แห่ง โรงเรียนนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ แห่ง มีผู้ป่วย จำนวน ๕๔๖ คน

สำนักงานเขตมีนบุรี มีโรงเรียนในพื้นที่ จำนวน ๓๖ แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๑๘ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๒ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน ๒ แห่ง และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ซึ่งจากสถานการณ์การเกิดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนข้างต้น หากโรงเรียนไม่มีการจัดการด้านอาหารปลอดภัยที่ดี ย่อมเกิดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคอาหารเป็นพิษในนักเรียนได้ ผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการดูแลคุณภาพชีวิตของนักเรียนตลอดจน ครู และบุคลากรของโรงเรียน จึงสนใจศึกษาเรื่องการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ศูนย์บริการสาธารณสุข และสำนักงานเขตในการร่วมมือกัน ผลักดันให้การจัดการอาหารในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรีมีความปลอดภัยต่อนักเรียนอย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง และประสบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรีได้รับโภชนาการที่สะอาดและปลอดภัย
๒. เพื่อให้โรงเรียนในพื้นที่เขตมีนบุรีพัฒนาโรงอาหารให้ได้มาตรฐานการสุขภาพอาหาร
๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหารในโรงเรียนพื้นที่เขต

มีนบุรี

๔. เป้าหมาย

๑. สร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี โดยสมาชิกเครือข่ายประกอบด้วยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ แห่ง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒ แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

จำนวน ๑๘ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน ๒ แห่ง และสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง รวมจำนวน ๓๖ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข และสำนักงานเขต

๒. จัดทำแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี จำนวน ๓๖ แห่ง

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ

การศึกษาการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินการดังนี้

๕.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

เป็นแนวคิดของอัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพขององค์กรในปัจจุบัน โดยการค้นหาจุดแข็ง (Strengths : S) และจุดอ่อน (Weaknesses : W) จากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และประเมินโอกาส (Opportunities : O) และอุปสรรค/ข้อจำกัด (Threats : T) จากสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ แผนการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำหลัก SWOT Analysis มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ในการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกต่อการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี

สภาพแวดล้อมภายใน	Strengths : จุดแข็ง	Weaknesses : จุดอ่อน
	๑. กรุงเทพมหานครมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนได้บริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย โดยกำหนดอยู่ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์มหานครปลอดภัย ๒. มีส่วนราชการที่รับผิดชอบงานด้านอาหารปลอดภัยในโรงเรียน ๓. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านอาหารปลอดภัย ๔. ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการและเครื่องมือในการเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหาร	๑. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ตระหนัก และไม่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านอาหารปลอดภัย ๒. บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้การตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพอาหารในโรงเรียนไม่ครอบคลุม ๓. บุคลากรมีภารกิจหลายด้าน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านอาหารปลอดภัยได้อย่างต่อเนื่อง
สภาพแวดล้อมภายนอก	Opportunities : โอกาส	Threats : อุปสรรค/ข้อจำกัด
	๑. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนได้บริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย โดยกำหนดอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านสาธารณสุข ๒. ประชาชนมีความรู้และให้ความตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัย	๑. ผู้บริหารโรงเรียนนอกสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ตระหนัก และไม่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านอาหารปลอดภัย ๒. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารขาดความตระหนัก ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการอาหารปลอดภัย และมีการเปลี่ยนบุคลากรบ่อยครั้ง

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร (SWOT Analysis) พบว่าในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของอาหาร กรุงเทพมหานครมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ประชาชนได้บริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาชาติ ๒๐ ปี ทางด้านสาธารณสุข อีกทั้งประชาชนมีความรู้และความตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของอาหารในโรงเรียนที่จัดบริการให้กับเด็กนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพอาหารในโรงเรียนให้มีความสะอาดและปลอดภัย ต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ครอบคลุม และต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียน จึงเป็นแนวทางสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนได้บริโภคของอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์มหานครปลอดภัย

๕.๒ แนวคิดการสร้างเครือข่าย

๕.๒.๑ ความหมายของเครือข่าย

- เครือข่าย คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจจะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์การที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน เมื่อภารกิจบรรลุเป้าหมายแล้วเครือข่ายอาจยุบสลายไป หรือจะเป็นเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้ การรวมตัวเป็นเครือข่ายในลักษณะการแลกเปลี่ยนต้องสกัดเอา ส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้สนับสนุนกันและกัน (พักรัตน์พิมล เนียวกุล, ๒๕๕๗: ๒)

- การสร้างเครือข่ายการทำงาน คือ วิธีการทำงานที่ได้รับความนิยมทั้งในภาคธุรกิจและในการทำงานเชิงพัฒนาสังคม ซึ่งทางสังคมวิทยาจัดให้เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Network) อย่างหนึ่งที่แตกต่างไปจากกลุ่ม โดยที่กลุ่มจะมีขอบเขตที่ชัดเจน รู้ว่าใครเป็นสมาชิก มีความเป็นรูปธรรม มองเห็นได้ มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่ง แต่เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขต การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายอาจมองเห็นหรือมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมได้ ซึ่งการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะเห็นเป็นรูปธรรมของเครือข่ายมี ๓ ลักษณะ คือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายการติดต่อสื่อสารและเครือข่ายความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน เครือข่ายไม่มีโครงสร้างแน่นอนตายตัว อาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่สานสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มองค์กรให้ต่อเนื่อง แต่ในเครือข่ายไม่มีใครบังคับให้ใครทำอะไรได้ แต่ละคนหรือกลุ่มองค์กรต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายพอๆ กัน ดังนั้นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่มหรือองค์กรมากนัก (ศิริพร ยศตรา, ๒๕๕๗: ๔)

๕.๒.๒ องค์ประกอบกิจกรรมของเครือข่าย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ๒๕๕๓)

ประกอบด้วย

- การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception)
- การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision)
- มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit/Interests)

- การมีส่วนร่วม (Participation)
- การเสริมสร้างกันและกัน (Complementary Relationship)
- การพึ่งพากัน (Interdependence)
- มีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction)

กิจกรรมสำคัญที่ทุกเครือข่ายควรทำร่วมกัน คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ แล้วพัฒนาไปสู่การวางแผนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน ทำให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเป็นการประสานพลัง เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ และเงื่อนไขสำคัญของเครือข่ายคือจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ สื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก อาจมีผู้ประสานงานซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มประสานงานดำเนินกิจกรรมการประสานงานแต่ไม่ใช่ผู้ดำเนินการแทนสมาชิกเครือข่ายในทุกเรื่อง

๕.๒.๓ แนวทางการสร้างเครือข่าย ตามแนวคิดของ Starkey มีดังนี้

- เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุมโดยมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วม หรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน มอบหน้าที่ในการบริหารจัดการประชุมให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันรับผิดชอบ การหาข้อตกลงร่วมกันในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันดังกล่าว

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทาง กิจกรรมหลักและคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม ทั้งนี้ ควรมีการทบทวนเป็นระยะๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมและความต้องการของสมาชิก

- จัดตั้งกลุ่มแกนนำของเครือข่ายที่ปวารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการและส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก ซึ่งต้องไม่ติดอยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเอง และกลุ่มแกนนำต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่าย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิกและป้องกันการผูกขาดอำนาจ

- ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่น มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การเลือกกิจกรรมและวิธีการทำงานของเครือข่ายในลักษณะประชาธิปไตย

- เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากร เพื่อความมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย และความสามารถในการพึ่งตนเอง ทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงเงินทุนเท่านั้นแต่ยังหมายถึงคุณภาพของสมาชิก วิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ

- ทำให้เครือข่ายมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เครือข่ายและผู้นำเครือข่ายได้รับการสนับสนุน และความไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังได้สามารถดำเนินงานได้กว้างขวาง อาจมีชื่อและสัญลักษณ์ของเครือข่ายเพื่อให้จดจำได้ง่ายและอาจส่งข่าวสารให้กับบุคคลเป้าหมายที่สามารถให้การรับรองเครือข่ายได้

- ควรมีการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งแนวราบ แนวตั้ง หรือในภูมิภาคต่างระดับกัน การเชื่อมเครือข่ายทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วยการมีกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นตัวแทนร่วมกันในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง และการร่วมกันประสานงานการประชุม

- ควรมีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่าย ในแต่ละระยะ ทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพ ของกิจกรรมเครือข่ายและร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

- ควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเครือข่ายให้องค์การ แกนนำและผู้นำเครือข่ายสม่ำเสมอ

- ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสม เอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรมและความเข้มแข็งของสมาชิก โครงการหรือกิจกรรมมีลักษณะ กระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนา ที่ยั่งยืนในที่สุด

๕.๒.๔ ประโยชน์ของเครือข่าย ได้แก่

- ช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือและสื่อ

- ช่วยลดการทำงานและการใช้ทรัพยากรซ้อน

- เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของ ทุกฝ่าย

- ให้ความต้องการของประชาชนได้รับการสนองจากรัฐ

- ช่วยชี้ให้เห็นปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่ซับซ้อนและท่วมทับ

- ช่วยเชื่อมหน่วยงานวิชาการและแหล่งทุนกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

- ทำให้คนในองค์กรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ได้รับกำลังใจ การสนใจ และการยอมรับ

๕.๓ แนวทางการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร

การจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน เป็นนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครที่มี วัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดบริการอาหารในโรงเรียนมีความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเกิดโรคและลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียน

การจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน มีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

๑. การเฝ้าระวังด้านสุขลักษณะการสุขาภิบาลอาหาร (ด้านกายภาพ)

๑.๑ โรงเรียน

๑.๑.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน

๑.๑.๒ คณะกรรมการพัฒนาการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ทำการตรวจ ประเมินตามแบบฟอร์มการตรวจสภาพการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนเป็นประจำทุกเดือน

๑.๑.๓ หากพบประเด็นที่ไม่ถูกสุขลักษณะให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

๑.๒ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขต

๑.๒.๑ ตรวจประเมินตามแบบฟอร์มการตรวจสภาพการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง

๑.๒.๓ นำข้อมูลผลการตรวจประเมินลงในระบบสารสนเทศงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนของกองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๑.๒.๔ หากพบประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ทำหนังสือแจ้งทางโรงเรียนทราบ

๑.๓ กองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๑.๓.๑ รวบรวมข้อมูลจากระบบสารสนเทศ และทำการประเมินผลในภาพรวม

๒. การเฝ้าระวังระบบน้ำดื่ม น้ำใช้

๒.๑ โรงเรียน

๒.๑.๑ เปลี่ยนเป็นระบบเก็บน้ำบนดิน และล้างทำความสะอาดถังเก็บน้ำเป็นประจำ (ภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง)

๒.๑.๒ ล้างไส้กรอง (เครื่องกรองน้ำ) เป็นประจำตามแผนที่บริษัทติดตั้งกำหนด

๒.๑.๓ ทำความสะอาดตู้น้ำเย็นและก๊อกน้ำดื่มเป็นประจำทุกวัน

๒.๑.๔ ตรวจสอบคุณภาพน้ำทางด้านกายภาพของน้ำดื่ม น้ำใช้ เพื่อดูความผิดปกติของสีและความขุ่นเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง กรณีพบว่าน้ำผิดปกติ ให้เก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน และแจ้งให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลสำนักงานเขตทราบ

๒.๒ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขต

๒.๒.๑ ตรวจสอบคุณภาพน้ำทางด้านกายภาพของน้ำดื่ม น้ำใช้ เพื่อดูความผิดปกติของสีและความขุ่นเป็นประจำอย่างน้อยภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง กรณีพบว่าน้ำผิดปกติ ให้เก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการของสำนักงานชั้นสูงตรสารณสุข สำนักอนามัย

๒.๒.๒ นำข้อมูลผลการตรวจลงในระบบสารสนเทศงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนของกองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๒.๓ กองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๒.๓.๑ ให้การสนับสนุนชุดทดสอบคุณภาพน้ำแก่สำนักงานเขต

๓. การเฝ้าระวังด้านคุณภาพอาหาร

๓.๑ วัตถุดิบและอาหารพร้อมบริโภค

๓.๑.๑ โรงเรียน

- จัดซื้อ จัดหาอาหารและวัตถุดิบจากผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตถูกต้อง
- ทำการสุ่มตรวจคุณภาพอาหารด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น เพื่อเฝ้าระวังสารเคมี

อันตราย เช่น บอแรกซ์ ฟอรัมาลีน สารฟอกขาว สารกันรา (กรดซาลิซิลิก) เป็นประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๓.๑.๒ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขต

- ทำการสุ่มตรวจคุณภาพอาหารด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น เพื่อเฝ้าระวังสารเคมีอันตราย เช่น บอแรกซ์ ฟอรัมาลีน สารฟอกขาว สารกันรา (กรดซาลิซิลิก) ยาฆ่าแมลง เป็นประจำอย่างน้อยภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง

- นำข้อมูลผลการตรวจลงในระบบสารสนเทศงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนของกองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๓.๑.๓ กองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

- ให้การสนับสนุนชุดทดสอบแก่สำนักงานเขต

๓.๒ นมพลาสเจอร์ไรส์

๓.๒.๑ โรงเรียน

- ตรวจสอบอุณหภูมิของตู้เย็นให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สม่ำเสมอทุกวัน (ไม่เกิน ๘ องศาเซลเซียส)

- การแจกนมให้นักเรียนดื่มในแต่ละวัน ต้องคำนึงถึงเรื่องอุณหภูมิ โดยต้องไม่นำนมมาวางไว้นอกตู้เย็นนานเกินไป อาจทำให้นมบูดได้ นอกจากนี้ในการนำนมมาให้นักเรียนดื่มควรปฏิบัติตามคู่มือการดื่มนมพลาสเจอร์ไรส์

๓.๒.๒ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขต

- ทำการตรวจสอบระบบการเก็บรักษานม อุณหภูมิของตู้แช่เย็นและสุ่มเก็บตัวอย่างนมส่งตรวจวิเคราะห์ความปลอดภัยทางด้านชีวภาพที่สำนักงานชั้นสูตรสาธารณสุขสำนักอนามัย ภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง

- นำข้อมูลผลการตรวจลงในระบบสารสนเทศงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนของกองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๔. การเฝ้าระวังด้านบุคลากร (ผู้สัมผัสอาหาร)

๔.๑ โรงเรียน

๔.๑.๑ ต้องให้ผู้สัมผัสอาหารทุกคน (ครูผู้ดูแลโรงอาหาร แม่ครัว ผู้ช่วยแม่ครัว รวมทั้ง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาหาร) เข้ารับการอบรมหลักสูตรการสุขาภิบาลอาหารของกรุงเทพมหานคร

๔.๑.๒ ต้องให้ผู้สัมผัสอาหารในโรงเรียนทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง (ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ผู้สัมผัสอาหารต้องผ่านการตรวจโรคเพื่อควบคุมโรคติดต่อ ได้แก่ วัณโรค (ในระยะอันตราย) อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย โรคบิด ไขสุกใส โรคคางทูม โรคเรื้อน (ในระยะติดต่อ) โรคผิวหนังที่นํารับเกียจ โรคตับอักเสบที่เกิดจากไวรัส)

๔.๒ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขต

- จัดทำทะเบียนผู้สัมผัสอาหารทุกคนในโรงเรียน (ประวัติการอบรมและการตรวจสุขภาพประจำปี)

- ควบคุมกำกับให้ผู้สัมผัสอาหารเข้ารับการอบรมหลักสูตรการสุขาภิบาลอาหารของกรุงเทพมหานคร และเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี

- นำข้อมูลผลการตรวจประเมินลงในระบบสารสนเทศงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนของกองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย

๕. การปฏิบัติกรณีเกิดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียน

๕.๑ ให้โรงเรียนแจ้งศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่ และแจ้งฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตทราบด้วย

๕.๒ เก็บตัวอย่างอาหารที่สงสัย ตัวอย่างละประมาณ ๓๐๐ กรัม ใส่ถุงพลาสติกใ้ย่างรัดปากถุงให้แน่น หลังจากนั้นนำถุงตัวอย่างใส่ถุงพลาสติกอีกชั้นหนึ่ง เพื่อไม่ให้ตัวอย่างอาหารหกนำไปแช่ในตู้เย็นอุณหภูมิ ๔ – ๑๐ องศาเซลเซียส เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

๕.๓ ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี ผู้ศึกษานำแนวคิดการสร้างเครือข่ายมาใช้ในการวางแผนการดำเนินการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ขั้นตอนการเตรียมการ

๑.๑ จัดทำโครงการการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี โดยฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล และนำเสนอต่อผู้อำนวยการเขตมีนบุรี เพื่อขออนุมัติโครงการฯ และจัดสรรงบประมาณ

๑.๒ จัดตั้งคณะทำงานการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี โดยคณะทำงานประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตมีนบุรี (ที่ปรึกษาคณะทำงาน) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตมีนบุรี สรรหากรรมการฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (ประธานคณะทำงาน) ผู้แทนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๓ คน ผู้แทนโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑ คน ผู้แทนโรงเรียนสังกัดสำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๓ คน ผู้แทนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน ๑ คน ผู้แทนสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน ๑ คน ผู้แทนศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๓ มีนบุรี จำนวน ๑ คน หัวหน้าฝ่ายการศึกษา หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (เลขานุการคณะทำงาน) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน)

๑.๓ จัดประชุมคณะทำงานการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี จำนวน ๒ ครั้ง เพื่อร่วมกันกำหนดโครงสร้างและสมาชิกของเครือข่ายฯ กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างเครือข่ายฯ และวางแผนการดำเนินการการสร้างเครือข่ายฯ

๑.๔ เตรียมการประชุมสมาชิกเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี โดยจัดทำหนังสือเชิญสมาชิกเครือข่ายที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๑.๓ เข้าร่วมประชุม และจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุม

๒. ขั้นตอนการจัดตั้งเครือข่าย

๒.๑ จัดประชุมสมาชิกเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี จำนวน ๑ ครั้ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสร้างเครือข่ายฯ และแผนการดำเนินการฯ ให้สมาชิกรับทราบ และร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี กำหนดบทบาท

หน้าที่ของคณะกรรมการเครือข่ายฯ รวมถึงเลือกช่องทางในการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายฯ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เฟสบุ๊ค ไลน์ เป็นต้น เพื่อใช้ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร การรายงานผลการดำเนินการ การติดตามผลการดำเนินการ การแก้ไขปัญหากรณีเกิดโรคอาหารเป็นพิษ และการประชาสัมพันธ์งานอาหารปลอดภัยในโรงเรียน

๒.๒ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี โดยคณะกรรมการประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตมีนบุรี (กรรมการที่ปรึกษา) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตมีนบุรี สรรพการฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (ประธานกรรมการ) ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ คน ผู้อำนวยการโรงเรียนนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๓ คน ผู้อำนวยการศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๓ มีนบุรี พยาบาลอนามัยโรงเรียน ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๓ มีนบุรี หัวหน้าฝ่ายการศึกษา หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (กรรมการและเลขานุการ) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ) และเสนอคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายฯ ต่อผู้อำนวยการเขตมีนบุรีลงนามในคำสั่ง และแจ้งเวียนคำสั่งให้คณะกรรมการฯ รับทราบ

๓. ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่าย

๓.๑ จัดการอบรมให้ความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนตามหลักสูตรที่กรุงเทพมหานครกำหนด โดยแบ่งเป็น ๒ รุ่น ได้แก่

รุ่นที่ ๑ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดบริการอาหารของโรงเรียน (อบรมเชิงปฏิบัติการ) เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน และสามารถจัดทำแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนได้

รุ่นที่ ๒ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหาร (แม่ครัว ผู้ช่วยแม่ครัว) เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเตรียม การปรุงประกอบ และการจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะ รวมถึงมีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี

๓.๒ จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี ครั้งที่ ๑ เพื่อจัดทำแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนตามแนวทางการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การเฝ้าระวังด้านสุขลักษณะการสุขาภิบาลอาหาร (ด้านกายภาพ) การเฝ้าระวังระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ การเฝ้าระวังด้านคุณภาพอาหาร (วัตถุดิบอาหาร อาหารพร้อมบริโภค นมโรงเรียน และการเฝ้าระวังด้านบุคลากร (ผู้สัมผัสอาหาร) โดยให้ทุกโรงเรียนจัดทำแผนของแต่ละโรงเรียน และส่งแผนให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล

๓.๓ จัดอบรมวิธีการใช้ชุดทดสอบคุณภาพวัตถุดิบอาหารเบื้องต้น เพื่อตรวจหาการปนเปื้อนของสารเคมีในอาหาร ได้แก่ บอแรกซ์ ฟอรัมาลีน สารฟอกขาว สารกันรา ชุดทดสอบคุณภาพน้ำดื่ม/น้ำใช้ และชุดทดสอบความสะอาดของอาหารพร้อมบริโภค ภาชนะอุปกรณ์และมือผู้สัมผัสอาหารเบื้องต้น ให้กับครูผู้รับผิดชอบของโรงเรียนทั้ง ๓๖ แห่ง จำนวน ๑ ครั้ง พร้อมมอบชุดทดสอบดังกล่าวให้กับโรงเรียน เพื่อใช้ในการเฝ้าระวังคุณภาพอาหาร น้ำดื่ม/น้ำใช้ ภาชนะอุปกรณ์และสุขอนามัยส่วนบุคคลตามแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน

๓.๔ โรงเรียนดำเนินการตามแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน และรายงานผลการดำเนินการตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล เดือนละ ๑ ครั้ง

[illegible]

๘. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ งานควบคุมอนามัย แผนงานอนามัยสิ่งแวดล้อม หมวดรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายโครงการกรุงเทพฯเมืองอาหารปลอดภัย รวมเป็นเงิน ๑๓๘,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นแปดพันบาทถ้วน) ทั้งนี้ ให้จ่ายตามความเป็นจริง ในกรณียอดโดยยอดหนึ่งไม่พอ แต่ไม่เกินวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ แสดงรายละเอียดงบประมาณในการดำเนินการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี (แยกตามกิจกรรมดำเนินการ)

กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)
การเตรียมการ - จัดประชุมคณะกรรมการสร้างเครือข่ายฯ จำนวน ๑ ครั้ง	- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์	๑,๐๐๐
การจัดตั้งเครือข่าย - จัดประชุมสมาชิกเครือข่ายฯ จำนวน ๑ ครั้ง	- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์	๕,๐๐๐
การพัฒนาเครือข่าย - จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายฯ จำนวน ๓ ครั้ง	- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ - ค่าเกียรติบัตร	๙,๐๐๐
- จัดอบรมให้ความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร จำนวน ๒ รุ่น	- ค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าตอบแทนวิทยากร - ค่าเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์	๓๓,๐๐๐
- จัดอบรมวิธีการใช้ชุดทดสอบเบื้องต้น - มอบชุดทดสอบฯ ให้โรงเรียน จำนวน ๑ ครั้ง	- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ - ค่าชุดทดสอบเบื้องต้น	๖๕,๐๐๐
- จัดการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๑ วัน	- ค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าพาหนะ - ค่าเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์	๒๕,๐๐๐

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมีนบุรี รวมทั้งระบุความสำเร็จของงานโดยใช้ตัวชี้วัดของระดับผลผลิตและผลลัพธ์ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ แสดงตัวชี้วัดของผลผลิต ผลลัพธ์ และการติดตามประเมินผลการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
เป้าหมาย ๑. สร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี โดยสมาชิกเครือข่ายประกอบด้วยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ แห่ง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒ แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๑๘ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน ๒ แห่ง และ สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง รวมจำนวน ๓๖ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข และสำนักงานเขต ๒. จัดทำแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี จำนวน ๓๖ แห่ง วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรีได้บริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัย ๒. เพื่อให้โรงเรียนในพื้นที่เขตมินบุรีพัฒนาโรงอาหารให้ได้มาตรฐานการสุขาภิบาลอาหาร ๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหารในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี	ผลผลิต (Output) ๑. มีเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี ประกอบด้วยสมาชิกเครือข่าย ดังนี้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ แห่ง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒ แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๑๘ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน ๒ แห่ง และ สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง รวมจำนวน ๓๖ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข และสำนักงานเขต ในปี ๒๕๖๑ ๒. มีแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี จำนวน ๓๖ แห่ง ในปี ๒๕๖๑ ผลลัพธ์ (Outcome) ๑. อัตราป่วยโรคอาหารเป็นพิษในนักเรียนไม่เกินร้อยละ ๕ ๒. โรงเรียนในพื้นที่เขตมินบุรีผ่านเกณฑ์มาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ร้อยละ ๙๐ ๓.๑ สมาชิกเครือข่ายมีการปฏิบัติตามแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน ร้อยละ ๙๐	๑.๑ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี ๑.๒ รายงานการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี ๒. รายงานการจัดทำแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี ๑. รายงานการสอบสวนโรคของสำนักอนามัย ๒. รายงานสรุปผลการตรวจประเมินการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนประจำปี ๓.๑ รายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน

ตารางที่ ๔ แสดงตัวชี้วัดของผลผลิต ผลลัพธ์ และการติดตามประเมินผลการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในโรงเรียนพื้นที่เขตมินบุรี (ต่อ)

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
	๓.๒ ตัวอย่างอาหารที่สุ่มตรวจด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น ไม่พบการปนเปื้อนสารพิษ ร้อยละ ๙๐	๓.๒ รายงานการตรวจวิเคราะห์คุณภาพอาหารในโรงเรียนประจำปี

๑๐. ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลสถานการณ์การเกิดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ถึง ๒๕๕๙ สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในโรงเรียนนอกสังกัดกรุงเทพมหานครที่พบว่ามีแนวโน้มการเกิดโรคอาหารเป็นพิษและมีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่าการเกิดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. กำหนดนโยบายเรื่องความปลอดภัยในอาหารเป็นภารกิจหนึ่งของสำนักงานการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับ ดูแลโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้โรงเรียนได้ตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน และมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน

๒. กำหนดนโยบายในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียน นอกสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อร่วมกันดำเนินการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในด้านนโยบายและปฏิบัติ

๓. กำหนดนโยบายให้มีตำแหน่งครูโภชนาการประจำโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะ และมีค่าตอบแทนประจำตำแหน่ง เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับและดูแลการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๔. กำหนดนโยบายให้มีการจัดจ้างแม่ครัวในลักษณะลูกจ้างประจำ มีเงินเดือนและสวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแม่ครัวบ่อย ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยของอาหารแก่โรงเรียนให้มากขึ้น ในหลากหลายช่องทาง เพื่อให้โรงเรียนเกิดความตระหนักในการจัดบริการอาหารให้มีความสะอาดและปลอดภัยต่อนักเรียน

๒. ส่งเสริมการสร้างอาสาสมัครอาหารปลอดภัยในโรงเรียนในกลุ่มนักเรียน เพื่อให้เข้ามาเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังคุณภาพอาหาร และเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกบริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย

๓. สร้างความเข้าใจเรื่องการขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารกับโรงเรียน เพื่อให้การจัดบริการอาหารในโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสิร์ฟอาหาร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้โรงเรียนเข้าสู่ระบบการควบคุม กำกับตามกฎหมาย ส่งผลให้การจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

- กองสุขาภิบาลอาหาร สำนักอนามัย. (๒๕๕๙). **การจัดการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอชอาร์ พรินซ์ แอนด์ เทรนนิง จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๔๓). **การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บริษัท ชัคเซส มีเดีย จำกัด.
- พัทตร์พิมล เนียวกุล. (๒๕๕๗). **โครงการสร้างเครือข่ายรักษาสีสิ่งแวดล้อม**. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับกลาง รุ่นที่ ๑๔. สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร.
- ศิวพร ยศตรา. (๒๕๕๗). **การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนางานสุขาภิบาลอาหารริมบาทวิถีในพื้นที่เขตปทุมวัน**. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับต้น รุ่นที่ ๒๑. สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร.